

til det Halve, da „det finantsielle Krav, som skulde stilles, ikke turde være saa stort, at Monarchiets øvrige Interesser derved vilde lammes“; „at man imidlertid ei vilde kunne anse den rette finantsielle Grændse overfærdet, og Befæstningsplanens Tilendebringelse skudt for længe frem i Tiden, naar der regnedes paa Anvendelsen af omtrent 1 Million Kroner aarligt gennem en Generations Alder (ca. 30 Aar)“ altsaa indtil 1888. Udover en saadan Bevilling paaregnedes imidlertid, at Udgiften ved Kjøbenhavns Landbefæstning, ca. 20 Millioner Kroner kunde dækkes ved Salg af det gamle Fæstningsterrain paa Sjællandsiden. Smød den saaledes foreslaaede Bevilling af 7,600,000 Kroner til Søbefæstningen reiste der sig imidlertid forskjellige politiske, militære og finantsielle Betæneligheder i Rigsraadet, og det lykkedes kun Regjeringen at føre Loven igennem ved at gøre den til et Kabinetsspørgsmaal, og ved at lade den Paragraf falde, der sigtede paa den øvrige Del af Planen, deriblandt Landbefæstningen. Efterat 2 af de saaledes bevilgede 4 Søforter vare byggede, standsede Regjeringen imidlertid selv Arbejderne. Endnu i 1860 behandlede paa Rigsdagen et Regjeringsforslag om at forberede Afhændelsen af Fæstningsterrainet, saaledes at de derved indbundne Værdier skulde anvendes til en ny Befæstning om Staden. Forslaget blev forkastet i Folkethinget, uden at dog Spørgsmaalet om den ny Befæstning derved var blevet Gjenstand for nærmere Overveelse. Efter Krigen i 1864 stod Regjeringen Spørgsmaalet fra sig.

I de „Bemærkninger om Landets Forsvar,“ der under 30te Mai 1866 fremlagdes i den store Forsvarskommission af Krigsministeren og Marineministeren hedder det:

„Saa ønskeligt som det i mange Henseender kunde være, om Kjøbenhavn ogsaa kunde være dækket ved Befæstninger mod Landsiden, saa vanskeligt vilde det være at tilveiebringe saadanne af permanent Natur, uden at der til samme vilde bindes en altfor

betydelig Styrke af Armeen. Et Angreb af en fjendtlig Hær paa Sjælland maa derfor vistnok bedst forudsættes imødegaaet ved en Kamp i aaben Mark, og forsaavidt Terrainaffnittene omkring Kjøbenhavn skulde være at forstærke ved midlertidige Værker, tør de rige Midler, der findes i Hovedstaden, antages at kunne benyttes til deres kunstige Tilveiebringelse under selve Krigsbegivenhederne.“

Kommissionen gaar i sit Arbejde angaaende Ordningen af det mobile Forsvar ligeledes ud fra denne Forudsætning, at Kjøbenhavn opgives som Fæstning mod Landsiden, skjøndt den samtidig forudsætter en os tilfjøs overlegen Fjende.

Denne Kommission var sammensat halv af Rigsdagsmænd, halvt af Militære; senere har Sagen kun været forberedt af Militærkommissioner.

I 1866—67 forelagde Krigsministeren i Grev Frijs' Ministerium, General Raas Løf, paany Lovforslag om Afhændelse af Fæstningsterrainet og udtaler ved Forelæggelsen (Tid. 1866—67, Sp. 1890) Følgende:

„Regjeringen har altsaa opgivet den Tanke, at de indbundne Værdier skulde anvendes til at forsyne Kjøbenhavn med en fremstødt Befæstning. Det er nu Regjeringens Anskuelse, at Kjøbenhavn bør søge sit Forsvar i en vel udrustet og velorganiseret Hær, som kan forhindre en Landgang, eller — naar en saadan har fundet Sted — kan møde Fjenden i aaben Mark og slaa ham tilbage, hvorhos Kjøbenhavn tillige maa søge sit Forsvar i Flaaden og Søforterne.“

Som et Vidnesbyrd om, hvorledes man fra Svires Side dengang omfattede Sagen, skal anføres, at ved Lovforslagets 1ste Behandling søger Wille at slaa denne Regjeringens Erkjendelse fast, idet han udvækker, at, „naar Regjeringen har afgivet denne Erklæring, saa kunne vi Andre, der længe i Stilhed have tænkt det Samme, ikke uden stor Glæde og Beroligelse modtage en saadan Udtalelse fra Ministeriets Side. Det er tilstrækkelig bekjendt, at man i lang Tid har bestjæftiget sig og alvorlig bestjæftiget sig